

SIRKKU RONTU.

VÄLITÖNTÄ

ELÄMÄNILOA

Herra Pöttönen oli tässä kerran sattunut joutumaan eräille vieraskutsuille. Ja siellä hän oli tutustunut Berin eloisaan ja valoisaan ja vuolassanaiseen ulkomaalaiseen. Tärkeimmän kertoen eteläeuroop-palaiseen.

Täsmällisesti käsillään huitoen ja ruskeat silmät kiiluen ja välk-kyen ja kimmellellän tämä nuorukainen kuvaili vaikutelmiaan meistä suomalaisista, mitä seikkaa esi-lsiitä perityn kaavan mukaan kaikki kahdeksan läsnäolijaa päivää sanottuaan oli tiedustellut.

Tulkin välityksellä ja väärityksellä kävi sitten ilmi, että olemme erinomaisen rohkeita, iskemätömäiä lainojen takaisin maksamisissa, vieraanvaraisia ja kaikkea muuta hyvää tulvillaan, mutta niin toivottoman hitaita, umpimielisiä ja suorastaan hermostuttavan perinpohjaisia.

Mitkä lausunnot nieltiin ihastuksesta aukosiin suihin sellaisella tyytyväisyydellä, että sinne sekaan olisi mahtunut pieniä pikanteja piristykksiä enemmänkin jälkimäistä mutattelua seurannutta lajia.

Herra Pöttöselle kuitenkin jokin neljästoista vaisto ilmoitti, ettei niin pientä pilaa, missä ei olisi jottakin toinen puoli, Jussi Pöttönen sattui nimittäin olemaan individualisti, eikä halunnutkaan pureskelematta niellä yhtään mitään. Hän päätti lopulta pitää kuulemaansa rohkeana leikinlaskuna vakailta kahvikutsuilla. Lopun iltaa hän sitten istui tästä loukatuna hiljaa nurkassaan ja tuli palle tuulelle, niinkuin aina kevytmielisistä leikinlaskuista häissä, hautajaisissa tai kahvitustilaisuuksissa yleensä.

Yli kotimatallaankin Pöttönen pohti asiaa. Kaiveli ja vään-teli sitä mielessään ja mitä enemmän hän ajatteli, sitä suuremmaksi ja karvaammaksi totuudeksi se tuntui paisuvan. Jokainen kuultu sana muuttui uhkaavaksi syytökseksi, joka oli tarkoituksellisesti kohdistettu juuri nimenomaan Jussi Pöttöseen. Koettihän hän kyllä muistella kaikkia niitä kertoja, jolloin oli välittömästi nauruskellut ja ollut kaikkea muuta kuin umpimielinen. Ihan varmasti hän muisti senkin, miten viime kuussa kerran joku oli kertonut mahdollottoman hauskan ja selväsanaisen ja kaksi ellei useampimielisen jutun. Ja kyllä silloin tuli näurettua Avomielisesti ja innokkaastihan hän sitä paitsi aina kertoili toisten asioistakin kenelle tahansa, eikä mikään sairaalloisen perinpohjainen koskaan ollut ollut edes töissäänkään.

Lopulta herra Pöttönen päätyi ajatustulokseen: hilpeä ja välitön esiintyminen ei ole mikään ensinkään vaikea käyttäytymisen muoto. Aina vain ja joka paikassa ei tule näytetyksi, miten tavattoman miellyttäviä ja avonaisia oikeastaan olemme peruslaadultamme.

Noin vain kokeeksi hän päätti olla sukkela ja pirteä ja huoleton ja kaikille ihmisille, jopa kotivälilleenkin. Ainakin alustavasti yhtenä päivänä aamupäivällä.

Tuona ennalta määrätynä päivänä Jussi Pöttönen heräsi vain tavallisella tavalla herätyskellon soittoon. Mutta heti hän muisti: tänään olen niin iloinen. Minkä ajateltuaan hän heti päästi ilmoille heleän naurun reippaan ja virkistävän herätyskellon äänen takia. Tuollainen keksintö, soitattaa joskus aamuyöllä korvan juuressa pientä mekaanista laitetta siitä syystä, ettei tarvitse jäädä vetelehtimään vuoteeseen, sehän oli ilonaihe, jos mikään. Sveitsistä etelään päin moisesta ovat varmasti ihan tukehtua illoonsa, herra Pöttönen tyytyi vain nauramaan kohtalaisesti ensimmäisen heleän ryöpyn jälkeen.

Ja kohtalaisesti hän nauroi edelleen partaa ajaessaan, varsinkin silloin kun vetäisi haavan leukaansa, mikä sekin oli aika piristävää, punaista ja valkoista, silmää hiveleviä värisointuja.

Töihin lähtiessään Pöttönen vielä varmemmaksi vakuudeksi harjoitteli porraskäytävässä välitöntä naurua ja hilpeitä elämäniloa ku-vastavia ilmeitä hiljaisten ja kalvaaksi valahtaneitten lasten ja vaimon töllistellesä typerällä tavalla ovenraossa.

Ehtiväthän nuo nyt kuulla koko jutun sitten illallakin, eihän sitä kaikkea voi selitellä sentään kaikille, piti keskittyä jonkin verran.

Koko maailma näytti muuten sinä aamuna aivan erilaiselta. Nuortuneelta, joustavammalta. Vastaantulijatkin osoittivat mielenkiintoaan vapautuneesti tuijottamalla, pienet lapset tirskuivat, joku koira jopa heilutti häntäänsä, kun uudentyyppinen suomalainen mieshenkilö avomielisesti hymyillen asteli kohti raitiovaunupysäkkiä.

Tämän hymynsä herra Pöttönen täydensi raitiovaunuun päästyään valloittavaksi ja leikkisäksi ajatuksiksi sanomalla heti alkuunsa kaikille:

— Heh, heh.

Joittenkin mielestä seurasi vau-nulastillisessa ihmisistä piinaliinen hiljaisuus ja yleinen vaivautuneisuus, mutta näin ei ajatellut Pöttö-

Veikk = 2 ja n:o 15,
7.4.1961

nen, joka näki kaiken oman ihmisystävyytensä sumun läpi. Varmemmaksi vakuudeksi hän vielä nyökytteli joillekin erikoisesti ja toisti kerran valloittavan hehetyksensä vähän kovemmin ja vähän sydämellisemmin.

Muuan karkea, kovettunut ja turtunut ääliö kuului kuiskaavan silloin seuralaiselleen:

— Se on humalassa.
Herra Pöttönen kuuli, mutta ei ollenkaan loukkaantunut, sillä sydäimestä tuleva välittömyys ei ole hevin haavoitettavissa. Hän vain käänsi aurinkoiset kasvonsa siihen suuntaan, mistä kuiskaus oli kuulunut ja leikkisästi sormeaan heristellen virkkoi:

— Ilon ilman viinaa on — ei, tarkoitan viina ilman iloa — ei,

vaan. No, olkoonpa miten tahansa, heh, heh.

Tämän ystävällisen pikku puheen vaikutus oli tyrmistyttävä. Kuusikymmentä prosenttia matkustajista käänsi kasvonsa pois herra Pöttösestä, loput jäykistyivät yleensä ja vieressä istuva tarttui nenäänsä, ettei todennäköinen viinanlöyhkä saastuttaisi. Hänä rahastaja valmistautui toimimaan ja kuljettaja silmäili jarrua.

Mutta ei Masentua ei saanut täytyä voittaa ihmiset puolelleen juuri väsymättömällä sydämellisyydellä, jota piti toistaa ja korostaa yhä uudelleen eri muodoissa. Siksi hän tarttuikin vierustoverinsa siihen käteen, joka ei ollut nenää kiinni pitämässä ja sanoi reippaasti, vakuuttavasti:

— Murtakaamme jää — me kaksi yhdessä, nauretaan ja ollaan iloisia, iloisia kuin Italiassa tal yleensä siellä päin. Sinne niin siirryttäessä ovat mahdotottoman iloisia.

Tämän laukaisi herra Pöttönen sulistaan uskomattoman nopeasti ennenkuin vierustoveri ennättäisi toipua kädenottamisjärkytyksestään. Mutta niin pian kuin Pöttösen sanat olivat vain muisto, painajaismainen tosin pomppasi puhuteltu pystyyn, verenpaine astronomisissa luvuissa, rahastaja loikkasi Pöttösen kimppuun, kuljettaja jarrutti ja arvaahan sen, että pian kimppu italialaista elämäniloa oli kadulla. Josta aikanaan tälläntä tasaiseksi arkipäiväiseksi, harmaaksi supisuomalaiseksi massaksi.

